

EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDS DIREKTIV 74/2002/EF

2005/EØS/49/38

av 23. september 2002

om endring av rådsdirektiv 80/987/EØF om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om vern av arbeidstakere ved arbeidsgiverens insolvens(*)

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 137 nr. 2,

under henvisning til forslag fra Kommisjonen⁽¹⁾,

under henvisning til uttalelse fra Den økonomiske og sosiale komité⁽²⁾,

etter samråd med Regionkomiteen,

i samsvar med framgangsmåten fastsatt i traktatens artikkel 251⁽³⁾ og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) I fellesskapspakten om grunnleggende sosiale rettigheter for arbeidstakere, som ble vedtatt 9. desember 1989, fastsetter nr. 7 at gjennomføringen av det indre marked skal føre til bedre leve- og arbeidsvilkår for arbeidstakerne i Det europeiske fellesskap, og at denne forbedringen der det er nødvendig også må innebære at visse deler av reglene om arbeidslivet, som framgangsmåtene ved masseoppsigelser og ved konkurs, utvikles.
- 2) Direktiv 80/987/EØF⁽⁴⁾ har som formål å sikre arbeidstakere et minstenivå av vern ved arbeidsgiverens insolvens. For dette formål skal medlemsstatene i henhold til direktivet ha plikt til å etablere en garantiinstitusjon som sikrer berørte arbeidstakere utbetaling av utestående krav.
- 3) Endringer i insolvenslovgivningen i medlemsstatene og utviklingen av det indre marked gjør at visse bestemmelser i nevnte direktiv må tilpasses.
- 4) Av hensyn til rettssikkerheten og den juridiske klarhet kreves det også en klargjøring med hensyn til virkeområdet for og visse definisjoner i direktiv 80/987/EØF. Blant annet er det hensiktsmessig å presisere i direktivets dispositive del de utelukkelsesmulighetene medlemsstatene har, og som en følge av dette å oppheve vedlegget til direktivet.

5) For å sikre et rettfærdig vern av de berørte arbeidstakerne bør definisjonen av insolvens tilpasses til de nye lovgivningsmessige tendenser i medlemsstatene på dette området, slik at begrepet også omfatter andre former for insolvensbehandling enn avvikling. I den forbindelse bør medlemsstatene, for å kunne fastslå garantiinstitusjonens utbetalingsplikt, ha mulighet til å fastsette at en insolvenssituasjon som fører til flere insolvensbehandlinger, skal håndteres som om det gjaldt én insolvensbehandling.

6) Det bør sikres at arbeidstakere som omfattes av direktiv 97/81/EF av 15. desember 1997 om rammeavtalen om deltidsarbeid inngått mellom UNICE, CEEP og EFF⁽⁵⁾, rådsdirektiv 1999/70/EF av 28. juni 1999 om rammeavtalen om midlertidig ansettelse inngått mellom EFF, UNICE og CEEP⁽⁶⁾ og rådsdirektiv 91/383/EØF av 25. juni 1991 om utfylling av de tiltak som forbedrer sikkerheten og helsen på arbeidsplassen for arbeidstakere som har et tidsbegrenset eller midlertidig arbeidsforhold⁽⁷⁾, ikke utelukkes fra virkeområdet for dette direktiv.

7) For å sikre arbeidstakernes rettssikkerhet ved insolvens hos foretak som driver virksomhet i flere medlemsstater og for å sikre arbeidstakernes rettigheter i samsvar med Domstolens rettspraksis, bør det innføres bestemmelser som uttrykkelig fastslår hvilken institusjon som har ansvaret for å dekke arbeidstakernes utestående krav i slike tilfeller, og som har som formål at vedkommende myndigheter i medlemsstatene skal samarbeide for at arbeidstakernes utestående krav utbetales så raskt som mulig. Videre er det nødvendig å sikre en korrekt anvendelse av de relevante bestemmelser ved å legge til rette for samarbeid mellom vedkommende forvaltningsmyndigheter i medlemsstatene.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EFT L 270 av 8.10.2002, s. 10, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 122/2003 av 26. september 2003 om endring av EØS-avtalens vedlegg XVIII (Helse og sikkerhet på arbeidsplassen, arbeidsrett og lik behandling av kvinner og menn), se EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende nr. 64 av 18.12.2003, s. 28.

⁽¹⁾ EFT C 154 E av 29.5.2001, s. 109.

⁽²⁾ EFT C 221 av 7.8.2001, s. 110.

⁽³⁾ Europaparlamentsuttalelse av 29. november 2001 (ennå ikke offentliggjort i EFT), Rådets felles holdning av 18. februar 2002 (EFT C 119 E av 22.5.2002, s. 1) og europaparlamentsbeslutning av 14. mai 2002 (ennå ikke offentliggjort i EFT). Rådsbeslutning av 27. juni 2002.

⁽⁴⁾ EFT L 283 av 28.10.1980, s. 23. Direktivet sist endret ved tiltredelsesakten av 1994.

8) Medlemsstatene kan fastsette begrensninger for garantiinstitusjonenes ansvar som bør være forenlige med direktivets sosiale målsetning og ta hensyn til de forskjellige nivåene på kravene.

⁽⁵⁾ EFT L 14 av 20.1.1998, s. 9. Direktivet sist endret ved direktiv 98/23/EF (EFT L 131 av 5.5.1998, s. 10).

⁽⁶⁾ EFT L 175 av 10.7.1999, s. 43.

⁽⁷⁾ EFT L 206 av 29.7.1991, s. 19.

- 9) For lettere å kunne identifisere de forskjellige formene for insolvensbehandling, bl.a. i tverrnasjonale situasjoner, er det hensiktsmessig at medlemsstatene underretter Kommisjonen og de øvrige medlemsstatene om hvilke former for insolvensbehandling som innebærer at garantiinstitusjonen griper inn.
- 10) Direktiv 80/987/EØF bør derfor endres.
- 11) Ettersom målet for dette direktiv, nemlig tilpasning av visse bestemmelser i direktiv 80/987/EØF for å ta hensyn til utviklingen i foretakenes virksomhet i Fellesskapet, ikke i tilstrekkelig grad kan nås av medlemsstatene og derfor lettere kan nås på fellesskapsplan, kan Fellesskapet treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet fastsatt i traktatens artikkel 5. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går dette direktiv ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå dette målet.
- 12) Kommisjonen bør framlegge for Europaparlamentet og Rådet en rapport om gjennomføringen og anvendelsen av dette direktiv, særlig med hensyn til de nye ansettelsesformene i medlemsstatene —

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

I direktiv 80/987/EØF gjøres følgende endringer:

1. Tittelen skal lyde:

«Rådsdirektiv 80/987/EØF av 20. oktober 1980 om vern av arbeidstakere ved arbeidsgiverens insolvens».

2. Avsnitt I skal lyde:

«AVSNITT I

Virkeområde og definisjoner

Artikkel 1

1. Dette direktiv får anvendelse på utestående krav som arbeidstakere har som følge av en arbeidsavtale eller et arbeidsforhold hos arbeidsgivere som er insolvente i henhold til artikkel 2 nr. 1.

2. Medlemsstatene kan, som unntak, utelukke fra direktivets virkeområde utestående krav fra visse kategorier arbeidstakere forutsatt at det foreligger andre former for garantier som sikrer de berørte arbeidstakerne et tilsvarende vern som det som følger av dette direktiv.

3. Hvis en slik bestemmelse allerede får anvendelse på den nasjonale lovgivning, kan medlemsstatene fortsatt utelukke følgende fra dette direktivs virkeområde:

- a) personer som arbeider i en fysisk persons private husholdning, og

- b) andelsfiskere.

Artikkel 2

1. I dette direktiv skal en arbeidsgiver anses som insolvent når det, i samsvar med en medlemsstats lover og forskrifter, er innlevert en begjæring om innledning av en kollektiv gjeldsforfølging på grunn av arbeidsgiverens insolvens som fører til at arbeidsgiveren helt eller delvis mister råderetten over sine aktiva, at det utpekes en bobestyrer eller en person med en lignende funksjon, og at vedkommende myndighet i henhold til nevnte bestemmelser

- a) enten har besluttet å innlede gjeldsforhandling, eller
- b) har fastslått at arbeidsgiverens foretak eller virksomhet er endelig avvirket, og at de disponible aktiva ikke er tilstrekkelige til å begrunne at forhandlinger innledes.

2. Dette direktiv berører ikke nasjonal lovgivning når det gjelder definisjonen av uttrykkene «arbeidstaker», «arbeidsgiver», «lønn», «opptjent rett» og «delvis opptjent rett».

Medlemsstatene kan imidlertid ikke utelukke følgende fra direktivets virkeområde:

- a) deltidsansatte i henhold til direktiv 97/81/EF,
- b) ansatte med tidsbegrenset arbeidsavtale i henhold til direktiv 1999/70/EF,
- c) arbeidstakere ansatt som vikar i henhold til artikkel 1 nr. 2 i direktiv 91/383/EØF.

3. Medlemsstatene kan ikke gjøre arbeidstakernes rettigheter i henhold til dette direktiv betinget av en minsteperode for arbeidsavtalen eller ansettelsesforholdet.

4. Dette direktiv er ikke til hinder for at medlemsstatene kan utvide vernet av arbeidstakerne til også å gjelde andre insolvenssituasjoner, for eksempel betalingsstans, som er innført ved andre framgangsmåter enn de som er nevnt i nr. 1, og som er basert på nasjonal lovgivning.

Slike framgangsmåter skal imidlertid ikke medføre en garantiplikt for garantiinstitusjonene i de øvrige medlemsstatene i tilfellene nevnt i avsnitt IIIa.»

3. Artikkel 3 og 4 skal lyde:

«Artikkel 3

Medlemsstatene skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at garantiinstitusjonene, med forbehold for artikkel 4, garanterer utbetaling av arbeidstakernes utestående krav i henhold til arbeidsavtaler eller ansettelsesforhold, herunder utbetaling av sluttvederlag ved opphør av ansettelsesforhold dersom dette er fastsatt i nasjonal lovgivning.

De utestående lønnskravene som garantiinstitusjonen overtar, skal være opptjent innenfor en periode før og/eller eventuelt etter en dato som er fastsatt av medlemsstatene

Artikkel 4

1. Medlemsstatene skal ha mulighet til å begrense garantiinstitusjonenes utbetalingsplikt nevnt i artikkel 3.

2. Dersom medlemsstatene benytter muligheten nevnt i nr. 1, skal de angi for hvor lang periode garantiinstitusjonen skal betale utestående krav. Denne perioden skal imidlertid ikke være kortere enn en periode som omfatter lønnen for de tre siste månedene av ansettelsesforholdet før og/eller etter datoen nevnt i artikkel 3. Medlemsstatene kan la denne minsteperioden på tre måneder inngå i en referanseperiode med en varighet på minst seks måneder.

Medlemsstater som fastsetter en referanseperiode på minst 18 måneder, kan begrense perioden garantiinstitusjonen skal dekke utestående krav for, til åtte uker. I så fall skal de periodene som er mest gunstige for arbeidstakeren, legges til grunn ved beregningen av minsteperioden.

3. Medlemsstatene kan dessuten fritt fastsette øvre grenser for garantiinstitusjonens utbetalinger. Disse grensene skal ikke være lavere enn et nivå som er sosialt forenlig med det sosiale formålet med dette direktiv.

Dersom medlemsstatene benytter denne muligheten, skal de underrette Kommisjonen om metodene som er brukt for å fastsette den øvre grensen.»

4. Følgende nye avsnitt innsettes:

«AVSNITT IIIa

Bestemmelser som gjelder tverrnasjonale situasjoner

Artikkel 8a

1. Når et foretak som driver virksomhet på minst to medlemsstaters territorium, er insolvent i henhold til artikkel 2 nr. 1, skal garantiinstitusjonen i den medlemsstat der arbeidstakeren vanligvis utfører eller utførte sitt arbeid, være ansvarlig for utbetalingen av utestående krav.

2. Omfanget av arbeidstakernes rettigheter skal fastsettes i henhold til den lovgivning som gjelder for vedkommende garantiinstitusjon.

3. Medlemsstatene skal treffe de nødvendige tiltak for å sikre at det i tilfellene nevnt i nr. 1 tas hensyn til avgjørelser tatt i forbindelse med insolvensbehandling som nevnt i artikkel 2 nr. 1 som er begjært innledet i en annen

medlemsstat, når det skal fastslås hvorvidt arbeidsgiveren er insolvent i henhold til dette direktiv.

Artikkel 8b

1. For å gjennomføre artikkel 8a skal medlemsstatene fastsette bestemmelser om utveksling av relevante opplysninger mellom de vedkommende myndighetene og/eller de garantiinstitusjonene som er nevnt i artikkel 3, slik at det bl.a. blir mulig å opplyse vedkommende garantiinstitusjon om arbeidstakernes utestående krav.

2. Medlemsstatene skal oversende kontaktopplysninger om sine vedkommende myndigheter og/eller garantiinstitusjoner til Kommisjonen og de øvrige medlemsstatene. Kommisjonen skal gjøre disse opplysningene tilgjengelige for offentligheten.»

5. I artikkel 9 innsettes følgende ledd:

«Gjennomføringen av dette direktiv skal under ingen omstendighet brukes som begrunnelse for å forverre den eksisterende situasjon i medlemsstatene og det alminnelige nivå av vern for arbeidstakerne på det området dette direktiv omhandler.»

6. I artikkel 10 skal ny bokstav c) lyde:

«c) avvise eller begrense utbetalingsplikten nevnt i artikkel 3 eller garantiplikten nevnt i artikkel 7 i tilfeller der arbeidstakeren alene eller sammen med nære slektninger var eier av en vesentlig del av arbeidsgiverens foretak eller virksomhet og hadde en betydelig innflytelse på foretakets eller virksomhetens drift.»

7. Ny artikkel 10a skal lyde:

«Artikkel 10a

Medlemsstatene skal underrette Kommisjonen og de øvrige medlemsstatene om hvilke nasjonale former for insolvensbehandling som omfattes av dette direktivs virkeområde, og om enhver endring av disse. Kommisjonen skal offentliggjøre disse opplysningene i *De Europeiske Fellesskaps Tidende*.»

8. Vedlegget oppheves.

Artikkel 2

1. Medlemsstatene skal innen 8. oktober 2005 sette i kraft de lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart underrette Kommisjonen om dette.

De skal anvende bestemmelsene nevnt i nr. 1 på alle former for insolvens som inntrer hos en arbeidsgiver etter at disse bestemmelsene har trådt i kraft.

Disse bestemmelsene skal, når de vedtas av medlemsstatene, inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de internrettslige bestemmelser som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

Artikkel 3

Dette direktiv trer i kraft den dag det kunngjøres i *De Europeiske Fellesskaps Tidende*.

Artikkel 4

Senest 8. oktober 2010 skal Kommisjonen framlegge en rapport for Europaparlamentet og Rådet om gjennomføringen og anvendelsen av dette direktiv i medlemsstatene.

Artikkel 5

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel, 23. september 2002.

For Europaparlamentet

P. COX

President

For Rådet

M. FISCHER BOEL

Formann
